

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

Силабус навчальної дисципліни
«Історія України та української культури»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра суспільних наук Одеса, вул. Ольгіївська, 13
Викладач (-і)	К.політ.н., доцент Кулачинський М.М. К.і.н., доцент Подкупко-Дячкова Т.Л. К.і.н., доцент Уварова О.О.
Контактна інформація	E-mail: kafedra_11@ukr.net Консультації: з 14.00 до 16.00 щочетверга, з 10.00 до 14.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами вищої освіти буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - історія та культура України від найдавніших часів до сьогодення.

Мета дисципліни: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування компетентностей в галузі гуманітарних наук; осягання вітчизняної історії та культури; орієнтуватися в основних закономірностях суспільного, громадського і культурного розвитку України на тлі особливостей епох і регіонів; розширення світогляду здобувача, розвиток почуття поваги, гордості та шанобливості до вітчизняної історії і культури; вироблення високих суспільних, державних, гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності.

Завдання дисципліни: простежити процеси еволюції населення і держави, розвитку культури на території сучасної України від первісної епохи до сьогодення; збагнути єдність українського етносу у його етнографічній, культурній, мовній, економічній різноманітності; пізнати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності, чинники формування, специфіку та сфери реалізації українського менталітету; аналізувати значення традиційної духовної та матеріальної культури.

Очікувані результати:

За результатами вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

знати: історію та культуру України від найдавніших часів до сьогодення; матеріальні та духовні цінності українського народу.

вміти: аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для населення. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України.

оволодіти навичками: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; проявляти навички міжособистісної взаємодії; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; прагнення до збереження історико-культурної спадщина; здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій; семінарських занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Лекції: інтерактивні лекції, аналітичні обговорення, робота з нормативними актами.

Семінарські заняття: словесні (бесіда); наочні (мультимедійні презентації, схеми, таблиці).

Самостійна робота: передбачає підготовку до кожного семінарського заняття, самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять / самостійне опанування матеріалу за темами.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Історія як наука. Культура – об'єкт наукового дослідження.

Тема 2. Кам'яна доба.

Тема 3. Бронзова та залізна доба.

Тема 4. Антична культура на теренах Північного Причорномор'я.

Тема 5. Русь-Україна: соціально-політичний розвиток.

Тема 6. Культура Русі-України.

Тема 7. Галицько-Волинська держава.

Тема 8. Українські землі наприкінці XIV - першій половині XVII ст. Козаччина як культурне явище.

Тема 9. Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет.

Тема 10. Українська Козацько-Гетьманська держава (середина XVII - XVIII ст.) Українське бароко.

Тема 11. Українські землі у складі Російської імперії.

Тема 12. Культура України (кінець XVIII - поч. XX ст.).

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

- Тема 13. Українські землі у складі Австро-Угорської імперії.
Тема 14. Українська революція 1917 р. і постанови національної держави.
Тема 15. Україна у міжвоєнні роки (1920-1930-ті рр.)
Тема 16. Україна під час другої світової війни (1939-1945).
Тема 17. Україна наприкінці 1940-х –1980-ті рр.
Тема 18. Відновлення державної незалежності України (кінець XX – початок XXI ст.)
Тема 19. Культура України XX – початку XXI століття.
Тема 20. Культура української діаспори.
Тема 21. Український менталітет.
Тема 22. Українські народні знання, світоглядні уявлення, вірування.
Тема 23. Система традиційних взаємин та поведінки в українському суспільстві. Сімейна обрядовість українців.
Тема 24. Традиційне господарство і матеріальна культура українців. Вираз ментальності та етнопсихології в народній матеріальній культурі.
Тема 25. Календарні звичаї українського народу.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна (базова) література:

1. Головченко В., Матвієнко В. Дипломатична історія України. К.: Ніка-центр, 2018. 520 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX ст. К.: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
3. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків, 2017. 108 с.
4. Історія України: Нац. підручник для мед. ВНЗ IV р.а. Затверджено МОЗ / За ред. В.А. Качкана. К., 2018. 360 с.
5. Історія української культури : національний підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко та ін.; за ред. В.А. Качкана. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 368 с.
6. Плохій, Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності = The Gates of Europe: a History of Ukraine / Сергій Плохій ; [пер. з англ. Р. Ключка]. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 493 с.
7. Подкупко Т.Л. Актуальні проблеми державотворення козацької доби в українському літописанні кінця XVII – початку XVIII ст. *Пріоритетні напрями розвитку суспільних наук у XXI столітті*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 16-17 березня 2018 р. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 47-52.
8. Подкупко Т.Л. Соціально-економічне, політичне та військове значення Півдня в державному становленні України середини XVII ст. *Південь України у вітчизняній та європейській історії*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : [зб. наук. праць] (13-14 верес. 2018 р., м. Одеса). Одеса: Екологія, 2018. С. 76-81.
9. Подкупко Т.Л. Чумацтво як каталізатор розвитку південної України XV-XVIII століття. *Південь України у вітчизняній та європейській історії* = The South of Ukraine in the National and European history: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : [зб. наук. праць] (17-18 верес. 2020 р., м. Одеса). Одеса: Екологія, 2020. С. 130-136.
10. Уварова О. О. Участь грецьких переселенців у створенні міського середовища та формуванні міської культури Одеси у XIX ст. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2022. Т. 33 (72), № 4. С. 124-130.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

11. Уривалкін О. Довідник з історії України: (у 2 томах) Том 1 (з найдавніших часів й до кінця XIX століття). К., 2020. 446 с. Том 2 (з початку XX століття й до сьогодення). К., 2020. 442 с.

12. Шевчук В. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення XVI–XVIII століть. Кн. 1, 2. К.: Кліо, 2019. 1120 с.

Додаткова:

13. Бойко О. Д. Історія України : Посібник. 5 вид., доп. К. : Академ.видав, 2013. 655 с.

14. Історія України: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищ. навч. мед. закл. (денної форми навчання) / уклад. : П. О. Бідзіля, С. С. Дідик. Вид. доопрац. та доп. Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. 198 с.

15. Історія української культури: конспект лекцій / О. Л. Рябченко, Ю. А. Беліков, В. П. Бурмака та ін.; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 182 с.

16. Каппелер А. Мала історія України = Kleine Geschichte der Ukraine / Андреас Каппелер; [пер. з нім. О. Блащук]. К.: К.І.С., 2007. 260 с.

17. Колтунов О. Ю. Історія української культури : навч. посібник / О. Ю. Колтунов, О. О. Уварова. Одеса : ОНМедУ, 2011. 316 с.

18. Магочій П.-Р. Ілюстрована історія України = Ukraine: An Illustrated History : пер. з англ. / Павло-Роберт Магочій; пер. С. Біленький. Київ: Критика, 2012. 446 с.

19. Макаручук С.А. Етнічна історія України: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 471 с.

20. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для здобувачів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 274 с.

21. Подкупко Т.Л. До історії козацтва на теренах Одещини (XVII-XIX ст.). *Південний захід. Одесика*. Історико - краєзнавчий науковий альманах. Вип. 15. Одеса: Друкарський дім, 2013. С. 66-74.

22. Подкупко Т.Л. Спадковість традиції Козацько-гетьманської держави від княжої доби в українському літописанні кінця XVII – початку XVIII ст. *Науковий вісник*. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. 2012. № 22 (174). С. 275-282.

23. Подкупко Т.Л. Українське книгодрукування в Одесі у XIX на поч. XX ст. *Лукомор'я: археологія, етнологія, історія Північно-Західного Причорномор'я*. Вип. 6. Одеса, 2014. С. 115-120.

24. Стражний О. Український менталітет. Ілюзії- міфи- реальність. К.: Книга, 2009. 368 с.

25. Уварова О. Створення грецьких національно-культурних товариств в Одесі в умовах формування етнополітики в Україні. 1988–1994 рр. *Каразінські читання* (історичні науки) : 65-а міжнародна наукова конференція (м. Харків, 20 квітня 2012 р.) : тези доповідей. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. С. 297-298.

26. Українська мова. Історія України. Історія української культури : Практикум / О. Ю. Колтунов, О.О. Сікорська, О. О. Уварова, О. С. Шаніна, Н. О. Каравацька. Одеса: ОНМедУ, 2012. 360 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації <http://izbornyk.org.ua/>

2. Інститут історії України НАН України <http://history.org.ua/uk>

3. Локальна історія <https://www.youtube.com/@localhistoryUA>

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідними темами, оцінювання виконання індивідуальних завдань;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Ситуаційні завдання не виконує.

Форма підсумкового контролю: залік

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота передбачає підготовку до кожного семінарського заняття, самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення;
- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять / самостійне опанування матеріалу за темами.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.